

TIJDSCHRIFT VOOR MAATSCHAPPELIJK WERK

N. SAMSOM N.V. - ALPHEN AAN DEN RIJN

2e JAARGANG

NUMMER 6

20 MAART 1948

Het Amerikaanse Social Case Work

door Mejuffrouw M. Kamphuis

To Gordon Hamilton and Florence Hollis

Wat is Social Case Work? Zo luidt de titel van een boekje, vele jaren geleden (1922) geschreven door de pionierster van dit werk Mary Richmond, die hiermede bedoelde, na haar brede introductie tot deze methode in haar „Social Diagnosis”, een eenvoudig oriënterend werkje te geven.

Wat is Social Case Work? Zo vragen thans vele maatschappelijke werkers in ons land die iets hebben opgevangen van wat door verschillende Amerikagangers beschouwd wordt als het belangrijkste van wat wij thans van het maatschappelijk werk in de Verenigde Staten te leren hebben.

Met *Social Case Work*, voorlopig in het Hollands weinig gelukkig vertaald als *individueel maatschappelijk werk*¹⁾, betreden we het terrein van wat vroeger ten onzent werd genoemd de armenzorg, thans maatschappelijk hulpbetoon of maatschappelijke zorg. Maar niet alleen dit terrein. Case Work is (evenals Community Organization) een methode en deze methode wordt ook toegepast op het terrein der kinderbescherming en op allerlei andere waar nood, die zich primair als sociaal voordoet, gelenigd moet worden. Wat is nu het typische van deze methode? Heel in het kort de consequentie op het wetenschappelijk niveau van nu, van het, bij ons ook al sinds jaren aanvaarde, principe van de terugleiding tot zelfstandigheid en zelfhulp van de hulpbehoevende. En van het gezichtspunt dat in dit terugleiden, in deze heropvoeding, de relatie van mens tot mens, de tussenmenselijke verhouding tussen hulpbehoevende en sociale werker, van primair belang is.

Ook dit grondbeginsel is niet nieuw, wij herinneren aan het boek van onze Hollandse pionier op het gebied der armverzorging, Mevrouw Muller-Lulofs: „Van Mens tot Mens”, waarvan de titel dit reeds zo treffend uitdrukt. En ook wij hebben bij het ontstaan van het modern maatschappelijk werk, dat geenszins alleen was „een groter vertedering des

harten” (Allard Pierson), gevraagd een wetenschappelijke bestudering van de maatschappelijke problemen en een wetenschappelijke fundering van het maatschappelijk werk.

Maar na een eerste aanloop is daar in ons land weinig van terecht gekomen. Van de resultaten van de sociologische wetenschappen is nog het meest geprofitteerd, hoewel we overigens moeten constateren dat een belangrijk deel van ons maatschappelijk werk momenteel onvoldoende sociologisch verantwoord is.

Wat wij vooral verwaarloosd hebben, of misschien met onze Hollandse bedachtzaamheid nog niet durven gebruiken, zijn de resultaten van die wetenschap, die een schat van materiaal geeft over de gestructureerdheid van de mens en de onderlinge relatie van de ene mens tot de andere. Kort gezegd wij hebben de resultaten van de psychologie nagenoeg niet gebruikt in ons maatschappelijk werk. Natuurlijk wel in enkele onderdelen, wij denken hierbij aan de medisch-opvoedkundige bureau's. Maar dat staat helaas tot op heden nog vrij geïsoleerd naast het doorsnee kinderbeschermings- en maatschappelijk werk.

Wanneer wij hier, mede geïnspireerd door de Amerikaanse wijze van werken, thans de waarde van de psychologie voor het maatschappelijk werk op de voorgrond gaan stellen, zullen wij maar zeer ten dele de instemming van onze lezers verwerven. Nog steeds verwekt de psychologie, na enige aanvankelijke nieuwsgierigheid, vaak juist als ze van waarde zou gaan

¹⁾ Immers, het kenmerk van het modern maatschappelijk werk is juist dat het individualiserend wil zijn, vgl. b.v. Moltzer „Maatschappelijk Werk” (Rotterdam, 1939) pag. 13. Individueel maatschappelijk werk is dus een pleonasme.

worden, veel weerstand onder maatschappelijke werkers. „Tact en mensenkennis zijn meer waard dan al die psychologische geleerdheid,” zegt de doorsnee maatschappelijke werker, voor wie wij overigens alle respect hebben. Maar zet men nu op dit punt niet ineens de klok een halve eeuw terug? Hoeveel mensen hebben zich, in dat, gelukkig thans voorbijge tijdperk der philanthropie, niet geweerd tegen opleiding en technische oriëntering, omdat het toch alleen maar op overgave en toewijding aankwam.

Stel U eens even goed voor: *maatschappelijk werk is werk onder mensen, die in sociale nood zijn, welke nood nimmer geïsoleerd kan gezien worden van hun gehele menszijn, dus ook van hun psychische leven, maar daar onlosmakelijk mee verweven is. Het instrument voor dat werk is — we zagen dat straks reeds — de tussenmenselijke relatie. Daarnaast: De psychologie is de wetenschap van de menselijke ziel en de tussenmenselijke relatie.*

Wanneer wij de psychologie als een der voornaamste hulpwetenschappen voor ons maatschappelijk werk afwijzen, doen wij als de arts die zou zeggen: „het is een prettige en nuttige bezigheid aan de genezing van zieken mee te werken, maar de anatomie en de physiologie, de structuur en de functionering van het menselijk lichaam interesseren me niet, ik kan daar wel buiten, op ervaring en intuïtie komt het aan.”

Zulk een dokter is geen dokter maar een kwakzalver. Nu weten wij wel, dit beeld is niet volmaakt, temeer daar de medische wetenschap die van het maatschappelijk werk zeker een eeuw vooruit is. Daarom zullen wij het nu nog niet wagen de maatschappelijk werker die niet met de psychologie overweg kan, een kwakzalver te noemen. Maar wel hebben wij de neiging dit te doen wanneer hij de psychologie principieel afwijst en zouden wij op iedere maatschappelijke werker een beroep willen doen er aan mee te werken dat deze wetenschap, toegepast op het maatschappelijk werk, zich verder ontwikkelt en dat talloze fouten die nu nog in het werk gemaakt worden, voorkomen worden.

Keren wij terug tot de beschrijving van het social case work.

Als Bertha Reynolds in 1938 terugblijkt op de ontwikkeling van dit werk¹⁾, dan begint ze omstreeks 1916 toen Social Diagnosis verscheen, toen in de kringen van de philantropen met nadruk vastgesteld werd dat maatschappelijk werk een beroep was met een geheel eigen werkerterrein, vragend een eigen wetenschap en om welke tijd het Nationaal Congres voor Liefdadigheid en Verbetering (National Conference of Charities and Correction) omgezet wordt in Nationaal Congres voor Maatschappelijk Werk (National Conference of Social Work).

De plaats van dit beginnende maatschappelijk werk wordt door Miss Reynolds als volgt gekarakteriseerd: „De maatschappij had behoefte buiten haar kring te plaatsen de mensen die economisch niet succesvol waren en zij stelde sociale werkers aan om te zorgen dat zij niet werd gehinderd door deze mensen en hun gezinnen.”²⁾

¹⁾ Re-Thinking Social Case Work, San Diego, California.

²⁾ Pag. 8.

En betreffende de aard en de methode van het werk in die begintijd constateert ze het volgende: „Eerbied voor de „privacy” van de hulpbehoevende („client”) betekende niet dat niet uitgebreide gegevens werden voorgelegd in besprekingen van bestuursvergaderingen die beslissen zouden hoeveel steun er gegeven zou worden en welk plan opgemaakt zou worden, zelfs tot het punt of het gezin uit elkaar gehaald zou worden. (Ik haast me te zeggen dat in 1916 het niet als een goede methode werd beschouwd dit alleen te doen wegens armoede.) Toen het gewoon werd inwoners van de buurt uit te nodigen mee te doen aan deze besprekingen waren het meest vooraanstaanden die daartoe werden uitgenodigd, nimmer de hulpbehoevende zelf om iets te zijnen behoeve naar voren te brengen. Na de uitspraak van de vergadering volgde een „onderhoud ter overreding” (interview of persuasion) waarbij de maatschappelijke werker probeerde het gezin het opgemaakte plan te doen accepteren.” En met een fijne ironie vervolgt ze: „Aan studenten in sociaal werk werd echter geleerd geen plannen vóór de mensen te maken, maar méét de mensen, en dat een plan niet uitgevoerd mocht worden tot het gezin het aangenomen had. Vreemd dat gezinnen in die dagen soms beschreven werden als niet medewerkend.”³⁾

Langzamerhand kwam men onder de indruk dat de resultaten van deze methode toch wel erg onbevredigend waren.

Dan komt de eerste wereldoorlog. Deze brengt veel meer mensen in moeilijkheden dan vroeger het geval was en voor het eerst komt er een element van democratisering in het maatschappelijk werk. Men begint te beseffen: Niet wij geven aan de anderen, maar we helpen elkaar.

En de psychiatrie doet zijn intrede in het maatschappelijk werk en wordt al spoedig met vreugde ingehaald. Afgezien van de speciale psychiatrische gevallen schenkt zij aan het gehele maatschappelijk werk het besef dat het gedrag van de mensen (waarbij men niet meer „goed” of „slecht”, maar „aangepast” of „niet aangepast” voorop gaat stellen, ook een z.g. goed gedrag kan niet aangepast zijn en een z.g. slecht gedrag kan een fase zijn in de weg der aanpassing) het resultaat is van bekende en *niet* bekende krachten uit verleden en heden en de idealen en verwachtingen voor de toekomst. Ook dit inzicht heeft ingrijpende gevolgen voor de opvattingen van de sociale werker. „Een sociale werker die verstaat dat dit waar is van iedereen — niet in het minst van hemzelf — weet dat hij niet de controlerende autoriteit kan zijn in de beslissing omtrent problemen in het leven van een ander.”⁴⁾

De grote depressie in de jaren dertig versnelt het democratiseringsproces van het case work, terwijl de spreiding van de psychiatrische sociale werkers over

³⁾ Pag. 8, 9.

⁴⁾ Pag. 15.

particuliere organisaties en de, door de overheid in het leven geroepen „public welfare”, in deze periode een niet onbelangrijke verbetering geeft aan de methodes.

In de Amerikaanse literatuur mist men merkwaardigerwijze de vermelding dat de States ook in dit verband een enorm profijt getrokken hebben van vele midden- en West-Europese psychiaters en psychologen, die zich in die jaren, uit direct lijfsbehoud of vrees voor de toekomst van Europa, in Amerika gevestigd hebben.

Eerst in deze periode krijgt het casework, door Mary Richmond met genialiteit voorbereid, zijn wezenlijk wetenschappelijke fundering. De perspectieven die het werk, gebaseerd op modern psychologische grondslagen verkreeg, leidden echter destijds tot een eenzijdigheid, doordat meermalen alleen de psychologische factoren gezien en de sociologische over het hoofd gezien werden. In de latere jaren heeft men in dezen zich weer gecorrigeerd.

Laat ons nu nog in het kort aangeven wat de case work methode inhoudt. Wij zagen reeds dat het zwaartepunt van de hulpverlening van hen die in enigerlei nood geraakt zijn, eerster instantie niet ligt in de materiële bijstand, maar in de betrekking van mens tot mens, die de sociale werker met zijn *client* (zoals men in de U.S. zegt, daarbij tevens tot uitdrukking brengend dat het niet een verhouding is van boven naar beneden maar een van *zakelijke dienst* aan de medemens) opbouwt. Deze relatie van mens tot mens maakt het de sociale werker ook mogelijk gewaar te worden waar de wezenlijke nood ligt. Iemand kan bij een instelling voor maatschappelijk werk aankloppen om enkele kledingstukken, terwijl huwelijksmoeilijkheden of gezinsdefecten de eigenlijke nood zijn. De sociale werker in ons land zal dit constateren na een ingesteld onderzoek (of ook vaak niet constateren omdat dit bij een eenvoudig onderzoek niet te vinden is, of omdat hij — wat helaas nog al te veel gebeurt — niet behoorlijk onderzoekt), de Amerikaanse caseworker zal proberen deze moeilijkheden aan het licht te brengen in de tussenmenselijke verhouding, waarin hij het, met zijn medewerking, voor een belangrijk deel aan zijn cliënt overlaat de diagnose van zijn nood te stellen. Op deze wijze legt hij tevens de basis voor een veel doeltreffender hulpverlening, die op geen enkel moment van buiten of van boven tot de cliënt gekomen is, maar van meet af aan door hem zelf mede opgebouwd.

Het uiterlijk middel voor het tot stand brengen van deze relatie is voor een belangrijk deel het gesprek. Gebaseerd op de gegevens van de psychologie heeft men een zeer fijn uitgewerkte gesprekstechniek ontwikkeld. Niet alleen de woorden zijn in het gesprek materiaal voor de diagnose, ook allerlei schijnbaar minder of onbelangrijke dingen: de stilte in het gesprek, de glimlach die plots, na het onder ogen zien

van bepaalde moeilijkheden op het gelaat van de cliënt kan doorbreken, de wijze waarop hij binnentreedt in de spreekkamer van de sociale werker.

Het spreekt wel van zelf dat voor deze wijze van hulpverlening, of wel sociale behandeling een heel andere wijze van rapporteren nodig is dan ten onzent gebruikelijk. Want elk gesprek, elk contact met de cliënt kan waardevol materiaal zijn voor diagnose en therapie. De gesprekken worden zo nodig woordelijk opgetekend. Deze zorgvuldige wijze van rapporteren draagt er ook toe bij dat bij wisseling van functionarissen de continuïteit in het werk veel beter bewaard blijft. De, ook in de gesprekstechniek uitgewerkte instelling van de sociale werker, in de opbouw van de verhouding van meet af aan niet zichzelf als privé persoon te stellen, maar als representant van de instelling, speelt daarbij trouwens ook een belangrijke rol ten goede.

Het geheel van deze hulpverlening wordt uiterst dynamisch gezien, als een proces waarin niet de sociale werker de constante factor is en de cliënt de veranderlijke, maar waarin beiden zijn betrokken en waarvoor beiden de verantwoordelijkheid dragen.

Men komt bij de kennismaking met deze methode, vooral ook bij de bestudering van het verloop van de cases zelf, diep onder de indruk van de grote eerbied voor de andere mens die hier aan de dag gelegd wordt, niet alleen in theorie maar in de *finesses* van de techniek van deze hulpverlening. Het woord democratie wordt in Amerika veel misbruikt, d. w. z. het is dikwijls alleen maar een vage, met een zeker religieus sentiment geladen leus geworden, maar in de case work techniek ontmoet men een stukje Amerikaanse democratie op zijn best.

Wat wij in ons werk doen, is toch in feite vaak niet meer dan over de mensen heen zitten en aan hen redderen, wij durven het gewoonlijk niet aan een zo grote verantwoordelijkheid te leggen op de schouders van hen die we maar ten dele voor volwaardig aanzien en tegenover wie we toch meestentijds een soort beschermende instelling hebben. En wij zijn tegelijkertijd verbaasd dat onze methoden vaak zo weinig succes hebben en dat zoveel mensen tot blijvende afhankelijkheid geraken.

Het spreekt wel vanzelf dat voor een goede beoefening van de case work methode de sociale werker inzicht moet hebben in zijn eigen persoonlijkheid en gevoelsleven en dit onder controle moet hebben. Wanneer dit niet het geval is, wanneer hij zich b.v. te sterk identificeert met de cliënt, komt hij tot een foute diagnose en therapie. Laat ons dit met een voorbeeld duidelijk maken. Een sociale werkster in een inrichting voor verwaarloosde kinderen, die tegelijkertijd werkt aan de heropvoeding van de gezinnen waaruit de kinderen komen, kan het werk onder de kinderen schijnbaar uitstekend doen, maar het gelukt haar niet een goede band met de ouders

te verkrijgen, integendeel er zijn vaak conflicten. Het blijkt dat deze sociale werkster vroeger sterke conflictsituaties in haar eigen ouderlijk huis gehad heeft en zich door haar ouders veronachtzaamd voelde. Zij is deze situatie nooit wezenlijk ontgroeid en projecteert deze nu in haar werk, waarbij ze, zich voortdurend overidentificerend met de kinderen, deze steeds tegen de ouders in bescherming neemt en al haar negatieve gevoelens op die ouders afreageert. Dat ze op deze wijze geen werkelijk goed pädagoge kan zijn is evident.

Hier raken wij een der, meest niet bewuste, oorzaken van het verschijnsel dat wij in de aanvang van dit artikel constateerden, de weerstand van de Hollandse maatschappelijke werker tegen de psychologie. Deze heeft in veel grotere mate dan die van het jonge, meer extravert gerichte volk der Verenigde Staten bezwaar tegen het op deze wijze geconfronteerd te worden met eigen problemen. Dat dit voor hem zelf en voor het werk — ondanks het feit dat hij misschien iets meer „gelaagd” en vergelijkenderwijs meer introvert is — een grote fout is, menen wij door de hier verstrekte gegevens wel verduidelijkt te hebben.

Overigens diene men zich ook weer niet een te overdreven voorstelling van dit alles te maken! De case worker is geen psychiater noch t. a. v. anderen, noch t. a. v. zichzelf. Het gaat om de grote grondbegrippen als: overdracht, weerstand, verdringing, remming, schuldgevoelens, enz., die voor een belangrijk deel uit de Freudse school afkomstig, thans over de gehele linie in de psychologie en de psychopathologie aanvaard zijn.

De consequentie van goed case work is dus een intense arbeid aan de eigen persoonlijkheid. Tot dit inzicht is men pas geleidelijk gekomen. Degene die dit voor het eerst onder formule gebracht heeft, is de vice-dean van de School of Social Work te Philadelphia: Virginia Robinson, die in haar geschriften ¹⁾ het begrip van de ontwikkeling tot de beroepspersoonlijkheid („*professional self*”) ontwikkeld heeft. Telkens heeft de sociale werker zich af te vragen: „beantwoordt hetgeen ik doe aan de behoefte van de cliënt of is het eigenlijk een bevrediging van mijn eigen (gevoels)behoefte?” Virginia Robinson heeft speciaal aan het begrip geschooldheid („*skill*”) in maatschappelijk werk een geheel eigen inhoud gegeven. Het is de „*skill*” van de ambachtsman dat hij zijn werktuig kent, kan hanteren en beheerst. Het werktuig van de maatschappelijke werker is de eigen persoonlijkheid waarmee de tussenmenselijke relatie opgebouwd wordt. Alleen dan kunnen we van een geschoolde maatschappelijke werker spreken wanneer hij inzicht heeft in die persoonlijkheid, deze vrij kan gebruiken in de verhouding tot de cliënt, deze onder controle heeft.

¹⁾ Robinson, Virginia P. *Supervision in Social Case Work*, Chapel Hill, 1936, Robinson, Virginia P. e. d. *Training for Skill in Social Case Work*, Philadelphia 1942. Zie ook Reynolds, Bertha G., *Learning and Teaching in the Practice of Social Case Work*, New York, 1942.

De training tot deze beroepspersoonlijkheid dient de beginnende sociale werker te ontvangen in de „*supervision*”. Hier komen wij tot een ander, zeer belangrijk aspect van het Amerikaans maatschappelijk werk, dat ook ons ten voorbeeld kan strekken. Het kan in goed maatschappelijk werk in de Verenigde Staten onmogelijk voorkomen dat een beginnend maatschappelijk werker geheel of bijna geheel zonder leiding zijn weg in de praktijk van het werk moet vinden. Hij staat onder een „*supervisor*”, die of het leiding geven aan jongeren geheel tot zijn taak heeft, of zelf nog een zeer klein aantal gevallen onder behandeling heeft, maar voor wie toch de supervision de voornaamste werkzaamheid is. In het begin worden de meeste gevallen besproken, de supervisor kan van het verloop voldoende kennis nemen uit de uitvoerige rapporten. Ten minste éénmaal per week houdt de supervisor ook met de gevorderde sociale werker een bespreking waarin niet alleen de moeilijkheden van de gevallen aan de orde komen maar waarin de supervisor, in aansluiting daaraan, ook werkt aan de beroepspersoonlijkheid van de maatschappelijke werker. Daarnaast worden er ook telkens gezamenlijke besprekingen gehouden waarin de problematiek van bepaalde gevallen en de behandeling daarvan onder ogen gezien wordt.

Deze methode van supervision geeft de maatschappelijke werker een zeer grote praktische bekwaamheid. Ook wordt de ervaring van een instelling op deze wijze veel effectiever dienstbaar gemaakt aan de hulpbehoevende, dan, wanneer bij personeelswisseling een nieuwe functionaris telkens maar weer een eigen weg moet vinden. De case worker staat zolang onder supervision tot hij zelf supervisor is geworden. Ook de supervisors staan voor hun werk vaak weer onder leiding van een hogere functionaris.

Toen wij eerder in verband met de hulpverlening de term „sociale behandeling” gebruikten, begaven we ons in zeker opzicht op een glibberig terrein. Want het case work heeft in de Verenigde Staten niet alleen een uitgebreide praktische toepassing gevonden maar ook is er, onder meer, een intensieve discussie gaande over de psychologische achtergrond. Hierbij hebben zich twee richtingen ontwikkeld, die vaak met enige felheid tegenover elkaar staan. De term sociale behandeling („*social treatment*”) nu, duidt een dezer scholen aan, waarvan wij overigens in het geheel niet zonder meer aanhanger zijn. Het valt buiten het bestek van dit artikel een uitvoerige beschrijving van deze beide richtingen te geven, maar volledigheidshalve willen we onze lezers een korte oriëntering niet onthouden.

De „*organismic*” methode heeft zich vooral ontwikkeld naar analogie van de psycho-analyse. Men acht bij deze methode de sociale voorgeschiedenis van de cliënt zeer belangrijk voor het „*social treatment*” en de behandeling is gewoonlijk van lange

duur daar men het vinden van een beslissing van de cliënt nagenoeg geheel aan hem overlaat.

Daarnaast is, sterk onder invloed van de psycholoog Rank, ontstaan de „functional school”. Deze psycholoog, weliswaar uit de school van Freud, heeft zich later daarvan losgemaakt, de voorgeschiedenis van de patiënt van minder waarde geacht en het bewuste willen meer ingeschakeld. In het voetspoor daarvan wordt in deze hulpverlening — de aanhangers van deze school gebruiken dus niet het woord behandeling, maar geven er de voorkeur aan van dienst en hulpverlening (serving and helping process¹⁾) te spreken — aan de voorgeschiedenis van de cliënt weinig of geen aandacht geschonken, maar houdt men zich alleen bezig met zijn actueel probleem. Terwijl bovendien op grond van de functie van de instelling getracht wordt de cliënt tot een beslissing ten aanzien van zijn problemen uit te drijven.

Het centrum van de „functional school” is de Pennsylvania School of Social Work te Philadelphia, de „organismic” methode wordt o. a. gedoceerd aan de New York School of Social Work en Smith College, School of Social Work, in de buurt van Boston.

Sommige instellingen werken geheel volgens de ene methode, bij andere wordt de tweede streng consequent toegepast. Bij de kopstukken is wel enig besef aanwezig dat deze starheid aan beide kanten onjuist is en dat men beter zou doen naar een zekere samenwerking te streven, daar voor het ene geval de „organismic” techniek, voor het andere de „functional” meer geëigend is; de tegenstellingen zijn echter nog te sterk en de persoonlijke gevoeligheden te groot, dan dat men momenteel tot een dergelijke synthese zou kunnen geraken.

Deze beschrijving van het case work is verre van volledig. In het raam van dit artikel was het evenwel niet mogelijk uitvoeriger op details in te gaan. Moge het de lezer echter duidelijk geworden zijn welk waardevol materiaal er, ook voor ons Hollands maatschappelijk werk, ligt in deze voor ons nieuwe methode.

¹⁾ Zie: Pray, Kenneth L. M., A Restatement of the Generic Principles of Social Case Work Practice. Journal of Social Casework October 1947. Het oriënterend werk van de „organismic” richting is: Hamilton, Gordon, Theory and Practice of Social Case Work. New York, 1940, (7de druk 1947).

De Reorganisatie der Voogdijraden II

door Mr J. Overwater

Als vervolg op mijn vorige artikel, dat de algemene lijnen der gewenste herziening behandelde, thans nog enkele speciale punten. In de eerste plaats vraagt de aandacht de leiding van de uitvoering der gezinsvoogdij. Deze berust thans bij de kinderrechter, die daarmede niet slechts rechterlijk, doch ook uitvoerend orgaan is, een vermenging van functies, die in 1922 aanvaard is met een beroep op de speciale deskundigheid van de kinderrechter, maar die toch aanleiding tot moeilijkheden kan geven.

De kinderrechter, die tijdens de loop van een door hem uitgesproken ondertoezichtstelling een nadere beslissing over het lot van de minderjarige moet geven, nadat hij soms geruime tijd met het kind heeft rondgedokterd, met de gezinsvoogd, het kind en de ouders heeft gepraat, telkens en telkens weer, totdat de tijd rijp is voor dieper ingrijpen, staat tegenover de beslissing ongetwijfeld minder onbevangen dan de rechter, die het geval zonder meer voor zich krijgt en na hoor en wederhoor vrij zal beschikken op het tot hem gerichte verzoek. Zoals ons systeem thans is, zal zelfs de meest tot objectiviteit geneigde kinderrechter — en zin voor objectiviteit is zelfs voor een kinderrechter nog altijd een schone deugd — noodzakelijk geprejudiceerd zijn in de zaak, waarin hij moet beslissen. Daaraan ontkomt niemand. Het is natuurlijk mogelijk, dat nadere beschouwing op grond van het gehouden verhoor de rechter tot de conclusie brengt, dat de voorgenomen maatregel niet zal mogen worden gelast, maar de kans is groot,

dat het aanvankelijke gevoelen de doorslag geeft. Het zou daarom aanbevelenswaardig kunnen zijn, de rechter te bevrijden van zijn tegenwoordige bemoeiing bij de uitvoering der gezinsvoogdij en deze aan een typisch uitvoerend orgaan op te dragen.

De kinderrechter staat bovendien bij zijn uitvoerende taak voor de kans, dat een ander gezag hem in de uitoefening daarvan belemmert. Immers ten aanzien van de financiële gevolgen van sommige zijner beslissingen en ten aanzien van de keuze van bepaalde inrichtingen, waarin hij gezinsvoogdij-pupillen kan laten opnemen, geeft de wet bevoegdheden aan de Minister van Justitie, die de uitvoering van des kinderrechtters beslissingen afhankelijk stellen van de machtiging van de Minister. Door een uitgesproken soepel optreden van het Ministerie van Justitie hebben deze bepalingen in de afgelopen 25 jaren niet tot ernstige moeilijkheden aanleiding gegeven, al zal men goed doen nog even terug te denken aan de financiële rantsoenering der kinder-